

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu:
2. Kod zajęć/przedmiotu: 19-AF-23-Arch
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: obowiązkowy
4. Kierunek studiów: Archeologia
5. Poziom studiów: I stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny):
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): II
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: 30 h W, 30 h ĆW
9. Liczba punktów ECTS: 5
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: Marta Krenz-Niedbała, prof. UAM dr hab., martak@amu.edu.pl, Sylwia Łukasik, dr, lukasik@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: język polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:
C1. Wykształcenie umiejętności praktycznego posługiwania się wiedzą o anatomii i morfologii szkieletu ludzkiego w ramach analizy bioarcheologicznej.
C2. Przedstawienie wiedzy o zakresie informacji, które można uzyskać na podstawie antropologicznej analizy szkieletu ludzkiego.
C3. Zapoznanie studentów z aktualnym stanem wiedzy z zakresu antropogenezy i biologicznego zróżnicowania współczesnych populacji ludzkich.
C4. Przedstawienie wiedzy o podstawowych metodach stosowanych w biologii populacji ludzkich pradziejowych i wczesnohistorycznych.
C5. Wykształcenie umiejętności oceny wpływu wybranych czynników społeczno-kulturowych i tafonomicznych na morfologię kości ludzkich.
C6. Przedstawienie wiedzy o zastosowaniach najnowszych metod antropologicznych, chemicznych i genetycznych w interpretacji danych szkieletowych.
C7. Wyrobienie umiejętności oceny cech biologicznych i stanu zdrowia osobnika na podstawie szkieletu.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): nie obowiązują
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka potrafi:	Symbole EK dla kierunku studiów
AF_01	określić rolę antropologa w analizie bioarcheologicznej	K_W05, K_W09, K_W10 K_U05, K_U08, K_K04
AF_02	przedstawić metody stosowane w biologii populacji pradziejowych i wczesnohistorycznych	K_W05, K_U02
AF_03	opisać zakres informacji uzyskiwanych o osobniku na podstawie analizy danych szkieletowych	K_W09, K_U02, K_K02
AF_04	przedstawić aktualną wiedzę o podstawowych etapach i chronologii antropogenezy	K_W05, K_W07, K_U06
AF_05	posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu relacji człowieka ze środowiskiem przyrodniczym	K_W05, K_W07, K_U05
AF_06	zaprezentować zjawisko zróżnicowania biologicznego człowieka współczesnego	K_W05, K_U06
AF_07	posługiwać się praktyczną wiedzą o anatomii i morfologii szkieletu ludzkiego	K_W09, K_U02, K_K02
AF_08	określić cechy biologiczne osobnika i wybrane patologie kostne na podstawie analizy szkieletu	K_W09, K_U02, K_K02
AF_09	opisać wpływ wybranych czynników kulturowych i tafonomicznych na morfologię kości ludzkich oraz na ich antropologiczną interpretację	K_W05, K_W07, K_U05, K_U06, K_U08, K_K02

AF_10	przedstawić podstawowe informacje o zastosowaniu najnowszych metod antropologicznych, chemicznych i genetycznych w analizie bioarcheologicznej	K_W05, K_W07, K_W10, K_U02, K_U06, K_U08, K_K04
-------	--	---

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Anatomia szkieletu ludzkiego	AF_03, AF_07, AF_08, AF_09
Ocena cech biologicznych i podstawowych patologii układu kostnego na podstawie szkieletu ludzkiego	AF_02, AF_03, AF_07, AF_08, AF_09
Rola antropologa w eksploracji i analizie ludzkich szczątków kostnych	AF_01, AF_02, AF_03, AF_07, AF_08, AF_09, AF_10, AF_10
Zakres informacji pozyskiwanych w wyniku antropologicznej analizy szkieletu ludzkiego	AF_01, AF_02, AF_03, AF_04, AF_07, AF_08, AF_09, AF_10
Metody badań ludzkich populacji pradziejowych i wczesnohistorycznych	AF_01, AF_02, AF_03, AF_05, AF_07, AF_08, AF_09, AF_10
Tafonomia ludzkich szczątków kostnych	AF_01, AF_02, AF_03, AF_07, AF_08, AF_09, AF_10
Współczesne zastosowania danych antropologicznych, chemicznych i genetycznych w bioarcheologii	AF_01, AF_02, AF_03, AF_07, AF_08, AF_09, AF_10
Podstawy relacji człowieka ze środowiskiem przyrodniczym i strategii ekologiczne populacji ludzkich w ujęciu diachronicznym	AF_03, AF_04, AF_05, AF_06
Antropogeneza – etapy i chronologia	AF_01, AF_03, AF_04, AF_05, AF_07, AF_09, AF_10
Procesy kształtujące zróżnicowanie biologiczne człowieka	AF_04, AF_05, AF_06, AF_10

5. Zalecana literatura:

- Buikstra J.E., Ubelaker D.H., 1994. Standards for data collection from human skeletal remains. Proceedings of a seminar at the field Museum of Natural History, Arkansas. Archaeological Survey Research Series 44.
- Campbell B. 1995, Ekologia człowieka, PWN, Warszawa
- Larsen CS. 2019. Essentials of biological anthropology. W. W. Norton & Company, New York.
- Malinowski A., J. Strzałko (red.). 1989, Antropologia, PWN, Warszawa
- Piontek J. 1996. Biologia populacji pradziejowych. Zarys metodyczny, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- White T.D., Black M.T., Folkens P.A. 2012. Human osteology. Elsevier Academic Press, Oxford.
- artykuły lub fragmenty artykułów oraz inne materiały tekstowe zamieszczone na stronie dydaktycznej martak.home.amu.edu.pl w zakładce Antropologia fizyczna, materiały dla studentów.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	
Dyskusja	X
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	X
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	X
Metoda ćwiczeniowa	X
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	X
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	X
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne	AF_ 02	AF_ 03	AF_ 07	AF_ 08	AF_ 09	
Kolokwium ustne	AF_ 01	AF_ 03	AF_ 07	AF_ 08	AF_ 09	
Test	AF_ 02	AF_ 04	AF_ 05	AF_ 06	AF_ 09	AF_ 10
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		60
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	20
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	0
	Przygotowanie projektu	0
	Przygotowanie pracy semestralnej	0
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	25
	Inne (jakie?) -	0
	...	
SUMA GODZIN		125
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		5

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): student w stopniu wyróżniającym opanował treści nauczania
 dobry plus (+db; 4,5): student w stopniu bardzo dobrym opanował treści nauczania
 dobry (db; 4,0): student w stopniu dobrym opanował treści nauczania
 dostateczny plus (+dst; 3,5): student w stopniu zadowalającym opanował treści nauczania
 dostateczny (dst; 3,0): student w stopniu dostatecznym opanował treści nauczania
 niedostateczny (ndst; 2,0): student nie opanował 60% treści nauczania